

Thịnh lặng cao quý và tình thương trước biến cố tang thương

ISSN: 2734-9195 10:40 11/12/2025

Đây không phải là sự im lặng ngờ ngàng hay bất lực, mà là một khoảng không dịu dàng, bao bọc những trái tim tan vỡ bằng lòng từ và sự cảm thông sâu sắc.

Mỗi khi một thảm kịch kinh hoàng xảy ra, cướp đi sinh mạng của nhiều người theo những cách bạo lực và tưởng như vô nghĩa, câu hỏi đầu tiên thường bật lên là: “Vì sao?”. Nỗi băn khoăn ấy khiến nhiều người liên tưởng đến lời than thở của Gióp khi ông bị thử thách: “Tại sao ánh sáng lại được ban cho người khốn khổ và sự sống cho những kẻ sâu não, những người khao khát cái chết mà không được, tìm kiếm nó hơn cả kho báu giấu kín và vui mừng khi đến được nắm mồ?” (Gióp 3:20-22). Vì sao trong thế giới này, nỗi đau đôi khi lớn đến mức cái chết dường như lại nhẹ nhàng hơn?

Bồ tát Quán Âm tưới dòng cam lồ mát dịu xuống Hồng Kông. Hình ảnh được tạo bởi AI.

Vụ hỏa hoạn kinh hoàng tại khu chung cư Wang Fuk Court ở quận Tai Po, Hồng Kông ngày 26/11 vừa qua, vụ cháy gây thiệt hại nhân mạng lớn nhất trong kỷ lục gần đây với ít nhất 159 người tử vong là một trong những biến cố khiến những câu hỏi ấy trở nên nhức nhối hơn bao giờ hết.

Hình ảnh bảy trong tám tòa nhà bị biển lửa nuốt trọn sẽ còn ám ảnh người dân Hồng Kông rất lâu, đặc biệt là những gia đình mất đi người thân, bạn bè, hay mất trắng nơi chõ che của mình.

Các truyền thống tôn giáo từ lâu đã cố gắng lý giải những bất hạnh của đời sống bằng nhiều góc nhìn triết học và thần học khác nhau. Đó có thể là “ý chỉ nhiệm mầu của Thượng đế” hay “quy luật nghiệp báo” vận hành xuyên suốt vô lượng kiếp quá khứ. Thế nhưng, những lời giải thích ấy đôi khi trở nên khô lạnh trước những gì mà giới nghiên cứu tôn giáo gọi là “ác độc tột cùng”, những mất mát, bệnh tật và cái chết đột ngột, đau đớn đến mức dường như không thể rút ra bất kỳ “bài học” nào. Điều này khiến người ta đặt lại câu hỏi về sự toàn năng và toàn thiện mà các tôn giáo độc thần thường khẳng định.

Với người phật tử, cách hiểu giản lược về nghiệp như một hệ thống “công lý vũ trụ” cũng dễ dẫn đến sai lầm. Như cây bút Cassidy Evans từng chỉ ra, có người cố gắng giải thích khổ đau bằng cách cho rằng những “món nợ” từ vô số kiếp trước đang chín muồi trong hiện tại. Đức Phật có dạy về quả báo của nghiệp (Kamma-Vipāka) và Ngài chỉ có khả năng thấy được vô lượng đời sống quá khứ và tương lai của chúng sinh sau khi thành đạo. Dù vậy, trong nhiều trường hợp, Ngài vẫn giữ im lặng trước những câu hỏi siêu hình không đem lại lợi ích trên con đường giải thoát.

Khi những phạm nhân chưa giác ngộ như chúng ta cố gắng giải thích các biến cố vượt khỏi tầm hiểu biết, rất dễ rơi vào những suy luận đơn giản hóa, vô tình khiến nỗi đau của người khác trở nên nặng hơn. Nhiều khi, chúng ta gán những mất mát của họ cho “ác nghiệp quá khứ”, những điều vốn chẳng ai có thể xác định. Như nhà bình luận Asa Hershoff nhận xét: *con người chịu trách nhiệm với việc chuyển hóa nghiệp xấu, nhưng không phải lúc nào cũng phải chịu trách nhiệm vì mình đã rơi vào hoàn cảnh ấy. Cuộc đời không chỉ xoay quanh những “vở kịch cá nhân” của từng người, vậy có sao khi bàn đến nghiệp, chúng ta lại dễ quy mọi đau khổ về lỗi lầm của chính họ?*

Có thể suy tư không dứt về nguyên nhân ẩn sâu trong quá khứ, nhưng những suy tưởng ấy chỉ giúp phần nào xoa dịu tâm trí, chứ không phải lúc nào cũng mang lại lợi ích. Tệ hơn, chúng có thể khiến ta đánh mất khả năng hiện diện trọn vẹn trước mọi cung bậc của đời sống, từ niềm vui đến những đổ vỡ. Chúng ta không thể dùng trí năng để làm chủ toàn bộ sự tồn tại này. Như nhà bình

luận Nachaya Campbell-Allen viết: *có lẽ mục đích của sự sống không phải là để chinh phục hay nắm bắt, mà là để hiện hữu trong trạng thái chúng kiến, để kinh ngạc trước huyền nhiệm đang mở ra, để sống trong sự tỉnh thức giữa ranh giới mong manh của thực tại.*

Dù mong được hiện diện trong những khoảnh khắc kỳ diệu, chúng ta cũng cần hiện diện trong cả những thảm kịch như vụ cháy ở Tai Po. Thế giới đang tổn thương này đòi hỏi người học Phật phải có mặt trọn vẹn trước cả cái đẹp lẫn những tàn phá bất ngờ.

Người ta thường nói đau thương cần một lời giải đáp, nhưng đôi khi chẳng có câu trả lời nào cả. Và có lẽ chính sự thinh lặng cao quý, một sự lặng im thấm đượm tình thương lại có thể trở thành câu trả lời. Đây không phải là sự im lặng ngổ ngàng hay bất lực, mà là một khoảng không dịu dàng, bao bọc những trái tim tan vỡ bằng lòng từ và sự cảm thông sâu sắc. Đó là không gian nuôi dưỡng và xoa dịu, như giọt cam lồ mà Bồ tát Quán Âm rưới xuống để an ủi chúng sinh. Đó là sự lắng nghe không sợ hãi, không phán xét và trọn vẹn yêu thương.

Sự kiên định đạo đức, cùng lòng bi mẫn và trí tuệ cần thiết để có mặt trong những thời khắc như vậy, là điều không dễ. Những đau thương lớn thường trở thành thử thách của niềm tin. Nhưng niềm tin ấy vẫn có thể được nuôi dưỡng, chỉ bằng cách hiện diện trong sự thinh lặng cao quý trước những điều không thể lý giải.

Tác giả: **Buddhistdoor Global**/Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: buddhistdoor.net